

ЗАПОЗИЧЕННЯ З ЛАТИНИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються кількісні та якісні характеристики запозичень з латини в сучасній німецькій мові на основі репрезентативної вибірки з тлумачного словника Duden. За допомогою кількісного, компонентного, словотвірного і стилістичного аналізу визначаються лексико-семантичні підкласи латинізмів, встановлюються їх частотні, морфологічні і стилістичні характеристики.

Іншомовний вплив є феноменом, котрий виступає у всіх культурних мовах: не існує жодної мови в світі, яка б зовсім не мала запозичень. Запозичення є природним процесом, який є ознакою життєдіяльності певної мови. Запозичена лексика відбиває факти етнічних контактів, соціальні, економічні й культурні зв'язки між мовними колективами.

Історія німецької мови є водночас історією впливу з боку іноземних мов. Порівняно з впливом англійської, романських, слов'янських мов вплив латини на німецьку мову є давнім явищем [1: 137-141], який особливо чітко простежується в епоху Середньовіччя та Відродження. Протягом середніх віків і пізніше латинська мова була мовою католицької церкви, науки, медицини. Вагому роль відіграє класична латина в епоху Відродження, коли гуманісти проявляли величезний інтерес до античності і коли письменники, користуючись латиною, намагалися наслідувати античні зразки, особливо мову Цицерона. Латинська мова стає в цей період важливим засобом міжнародного культурного і наукового спілкування [2: 177-180; 3: 10-41]. До XVIII ст. латина залишалася мовою дипломатії і міжнародною мовою науки, що сприяло проникненню відповідної латинської лексики в західноєвропейські мови, в тому числі і німецьку. У наш час латина відіграє досить важливу роль у медицині, системі гуманітарної освіти, при вивченні сучасних романських мов та їх історії [4: 25-37].

Опис запозичень із латинської мови зводиться в основному до оцінки їхньої ролі в розвитку німецької мови [4; 5]. Сам підхід до теми в більшості праць дещо однобічний і формальний: дослідників цікавлять переважно джерела, історичні причини й умови запозичення, при цьому поза увагою залишаються семантичні, морфологічні, стилістичні та частотні особливості латинізмів [1; 2; 3]. Наше дослідження має на меті доповнити і в деякій низці аспектів змінити існуючі уявлення про характер і місце латинських слів у німецькій мові, а також зробити певний внесок у розробку комплексного питання про роль та особливості запозичень у мові в цілому.

Новизна нашого дослідження полягає в залученні нового мовного матеріалу, а саме суцільної вибірки іменників-запозичень з латинської мови з 10-томного словника Duden [6], розширенні тематичних меж латинізмів, а також у застосуванні комплексних лінгвістичних методів дослідження: кількісного, компонентного, словотвірного і стилістичного аналізу.

Об'єктом дослідження є іменники латинського походження в сучасній німецькій мові. Предметом дослідження виступають частотні, семантичні, морфологічні та стилістичні характеристики латинізмів. Загальна кількість досліджуваних іменників-запозичень складає 2056 лексичні одиниці (ЛО), що становить близько 27% усіх зафіксованих у словнику латинізмів. У роботі ми розрізняємо чотири типи латинських запозичень: 1) **засвоєння** – запозичення з латини, які повністю асимілювалися, тобто пристосувалися до вимови, написання, граматики німецької мови: *der Juni, die Ferien, die Infektion*; 2) **власне запозичення**, які відомі усім носіям мови, хоча за способом вимови та орфографією вони відрізняються від суто німецьких слів: *die Althee, das Komma, der Viez*; 3) **варваризми** – слова, які мають особливо виразне забарвлення іншомовності, в яких адаптація щойно почалася або ще не починалася: *der Dekurio, die Ecclesia, die Silvae*; 4) слова з цитат, власні назви тощо, які використовуються лише в певній ситуації або статтях, в яких згадується Римська імперія, право тощо: *die Afrikanah, die Rezepisse*. До вибірки ми вносили всі іменники: загальні і власні назви, збірні і речовинні іменники. Більшість латинізмів є загальними назвами, лише 3 слова – власні назви, які позначають географічні поняття: назви країн (*Austria, Israel*) та міфічної держави (*das Elysium*).

Щоб встановити, в якій комунікативній сфері переважають запозичення з латини, необхідно отримати набір семантичних класів. Під семантичними класами ми розуміємо великі групи лексики, об'єднані спільними семантичними ознаками. У роботі ми опираємося на класифікацію В. В. Левицького [7: 135-136], за якою всі іменники можна поділити на 40 лексико-семантичних підкласів (ЛСП). Виділення такої великої кількості ЛСП є оптимальним для вивчення семантики на основі об'ємної вибірки. Оскільки кожна класифікація обумовлена задачами дослідження, то жоден розподіл не може претендувати на єдино можливе представлення складу іменників німецької мови. Латина завжди була мовою науки, католицької церкви, права, тому слова, які запозичила німецька

мова, мають свої характерні особливості. Враховуючи цей факт, ми запропонували власну класифікацію іменників, яка базується на згаданому вище розподілі слів. Ми отримали наступні ЛСП:

1. Люди: а) позначення людей (нейтральні найменування людей, пов'язаних певними взаємовідносинами, охарактеризованих притаманними їм властивостями, назви міфологічних людиноподібних істот, збірні позначення людей): *der Adjazent, der Donator, der Paterfamilias* та ін.; б) соціальний статус людини (професія, рід занять, національність, титул): *der Indianer, der Advokat, der Testator*; в) атрибути людини (частини її тіла): *das Abdomen, das Zerebrum* та ін.

2. Навколишній світ: а) природа, світ, географічні об'єкти: *die Eruption, der Boreas, die Umbra* та ін.; б) фауна (тварини, частини їх тіл; алегорії, казкові персонажі): *der Pegasus, die Salpe, der Bison*; в) флора (рослини, сільськогосподарські культури): *die Erika, der Rosmarin* тощо.

3. Природні речі (предмети, матеріали природного походження, не створені людиною): *der Amethyst, der Marmor, das Plumbum* та ін.

4. Штучні речі (предмети, матеріали, створені людиною): а) неживі предмети: *das Diadem, die Tunika, das Konopceum*; б) атрибути мистецтва: *das Monument, die Fibel, die Lurd*; в) харчі, напої: *die Ambrosia, das Ingrediens, der Nektar*; г) механізми: *das Emitron, der Generator, der Torpedo* та ін.

5. Місце дії: а) просторові об'єкти: *die Region, die Station, das Territorium*; б) будівлі: *die Aula, das Domizil, das Mausoleum*; в) дорога, шлях, траєкторія руху: *der Hippodrom, der Labyrinth* та ін.

6. Особливості живих і неживих об'єктів: а) характеристики (ознаки, якість, види, почуття): *die Apathie, der Furor, die Pietat*; б) стани: *der Furunkel, das Gleichgewicht, die Lepra* тощо.

7. Дії, вчинки, процеси: *die Allegation, die Enumeration, die Konversion* та ін.

8. Абстракції на позначення: а) психічних явищ в людині: *der Affekt, die Einbildungskraft, das Id*; б) матерії і простору: *das Echo, der Horizont, das Universum*; в) абстракції на позначення ролі, значення, прикладу, способу, фактору: *das Argument, das Dogma, der Faktor*; г) можливість, бажаність, дійсність події: *die Intention, das Mirakel, die Proposition* тощо.

9. Держава (атрибути держави, державні організації, заклади, державні служби, документи, державні папери, розпорядження, накази): *die Deklaration, die Diktatur, die Charta* та ін.

10. Наука, види мистецтв: *die Ethik, die Metrik, die Philologie, die Optik* та ін.

11. Власні назви країн, місцевостей: *Austria, Israel, das Elysium* та ін.

12. Мова і мовлення (тексти, літературні жанри і твори): *der Dialekt, das Epos, das Poet* та ін.

13. Час (сюди належать позначення відрізків часу, доби, пір року, періодів життя людини): *der Dezember, die Ferien, der Juni, das Stadium* та ін.

14. Символи (позначення, знаки, сигнали; обсяг, вид, джерело ін формації та знань): *das Amulett, der Exodus, das Schema* та ін.

15. Міра (кількість, вартість, одиниці виміру): *der Dezem, der Grad, das Minimum* та ін.

16. Форма (структура, елементи, частини цілого): *das Fragment, der Komplex, das Quadrat* тощо.

17. Спеціальна лексика: а) терміни: *das Debet, das Dekokt, das Praputium*; б) професіоналізми: *die Immission, die Konstanz, das Zerebrum* тощо.

Результати поділу іменників на ЛСП наведено в таблиці 1. Найбільш об'ємною групою виявилися терміни і професіоналізми (1268 ЛО, 62% вибірки), при цьому кількість термінів (1221 ЛО) значно переважає кількість професіоналізмів (47 ЛО). Далі слідують за спадом латинізми на позначення людей (126 ЛО), дій, вчинків, процесів (120 ЛО) (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл латинських запозичень за ЛСП

№	Назва ЛСП	К-сть слів	Приклади слів
1.	Люди а) Позначення людей б) Соціальний статус г) Атрибути людини	126 33 84 9	<i>der Adjazent, der Donator, die Familie der Indianer, der Advokat, der Genealoge das Abdomen, der Postmolar, das Exzitans</i>
2.	Навколишній світ а) Природа, світ б) Фауна в) Флора	94 7 25 62	<i>der Boreas, die Umbra, die Korona, die Eruption, das Flagellum, die Salpe, der Bison die Erika, der Rosmarin, die Verbene</i>
3.	Природні речі	31	<i>der Amethyst, der Marmor, das Plumbum</i>
4.	Штучні речі а) Неживі предмети б) Атрибути мистецтва в) Харчі, напої г) Механізми	71 31 11 9 20	<i>das Diadem, das Velum, die Tunika das Monument, die Fibel, die Turba, die Herme die Ambrosia, das Ingrediens, der Latex das Emitron, der Friktiongraph, der Generator</i>

5.	Місце дії а) Просторові об'єкти б) Будівлі в) Дорога	46 15 27 4	<i>die Lokation, die Station, das Territorium die Aula, das Domizil, das Mausoleum der Hippodrom, der Aquator, die Ekliptik</i>
6.	Особливості об'єктів а) Характеристики б) Стани	56 45 11	<i>die Apathie, der Furor, die Pietat, die Sympathie der Furunkel, das Gleichgewicht, die Pest</i>
7.	Дії, вчинки, процеси	120	<i>die Allegation, die Enumeration, die Konversion</i>
8.	Абстракції а) Психіка б) Матерія і простір в) Значення, спосіб, фактор г) Модальність	58 10 9 35 4	<i>der Affekt, der Effekt, das Id, die Einbildungskraft das Universum das Argument, der Fakrot, die Position die Intention, das Mirakel, die Proposition</i>
9.	Держава	36	<i>die Diktatur, die Charta, das Tribunat</i>
10.	Науки, види мистецтв	25	<i>die Ethik, die Metrik, die Philologie, die Optik</i>
11.	Власні назви	3	<i>Austria, Israel, das Elysium</i>
12.	Мова і мовлення	37	<i>der Dialekt, das Epos, das Poem, das Zitat</i>
13.	Час	14	<i>der Dezember, die Ferien, der Juni, das Stadium</i>
14.	Символи	42	<i>das Amulett, der Exodus, der Index, das Schema</i>
15.	Міра	16	<i>der Dezem, der Grad, das Minimum, die Distanz</i>
16.	Форма	13	<i>das Fragment, der Komplex, das Oktogon</i>
17.	Спеціальна лексика а) Терміни б) Професіоналізми	1268 1221 47	<i>das Dekokt, die Vindikation, das Praputum die Dekompression, die Immission, die Konstanz</i>

Найменша кількість латинізмів зафіксована в ЛСП "Власні назви країн, місцевостей" (3 ЛО), а також серед іменників на позначення форми (13 ЛО) і часу (14 ЛО). Слід зазначити, що латинізми на позначення часу, незважаючи на свою нечисельність, часто вживаються в мовленні. Це такі іменники, як *der Dezember, die Ferien, der Juni, das Stadium* та інші.

Оскільки найбільш об'ємною групою виявилася група термінів і професіоналізмів (1221 ЛО), зупинимося на іменниках цієї ЛСП детальніше. Розподіл термінологічної лексики за різними галузями знання наведено в таблиці 2 (див. табл. 2). Основою для поділу іменників за різними галузями слугувало відповідне маркування у словниковій статті, наведене в словнику Duden.

Таблиця 2.

Розподіл термінів за галузями науки

Галузь	К-сть термінів	Галузь	К-сть термінів	Галузь	К-сть термінів
Медицина	292	Філософія	36	Стилістика, риторика	12
Освіта і виховання	251	Математика	28	Книгодрукування	11
Право	53	Зоологія	19	Сільське господарство	11
Біологія	39	Астрологія, метеорологія	18	Техніка	7
Ботаніка	49	Фармацевтика	7	Оптика	7
Музика	34	Фізика	17	Політика	7
Релігія	34	Психологія	16	Міфологія	6
Анатомія	39	Поезія	20	Мистецтво	6
Лінгвістика	86	Геологія	16	Архітектура	5
Хімія	31	Література	19	Інші (22 галузі)	45

Як видно з таблиці 2, найбільшою кількістю латинської термінології послуговуються медицина та фізіологія (292 ЛО). Велику частку латинізмів містить також професійна субмова освіти і виховання (251 ЛО). Далі слідують за спадом лінгвістика (86 ЛО) та право (53 ЛО). Очевидно, таке кількісне переважання латинізмів у медицині, фізіології, педагогіці, лінгвістиці та праві пов'язане з роллю латини як "лінгви франка" в середньовіччі, коли переважна більшість наукових трактатів писалися та друкувалися на латині. Саме на Середні віки припадає становлення наукової термінології цих галузей наук.

Для дослідження особливостей морфологічної будови латинізмів ми поділили всі іменники на три традиційні групи: 1) прості іменники: *die Calx, das Ens, das Epos, der Florder Typ, die Vox* та ін.; 2) похідні іменники, до яких належать: а) іменники, безпосередньо утворені від інших іменників та

дієслівних основ, які не втратили семантично-етимологічних зв'язків з останніми, як-от: die Chrysalis, das Diadem, die Hibernation, das Kasein; б) іменники з напівпрефіксами: de-, re-, dis-, in-, post-, pra-, pro-, super-, trans-, як-от: die Demonitiation, der Reinfarkt, die Disharmonie, der Invertebrat; в) іменники з суфіксами -tion, -tat, -ium, -or, -tum, -el, -e, -um, як-от der Absolvent, die Deklamation, der Triumphator; г) іменники з напівсуфіксами: -gramm, -graph, -sinn, як-от das Sonogramm, der Friktiograph, der Gemeinsinn; 3) складні іменники: *die Rechtschreibung, das Weltwunder, das Handbuch*. Результати поділу іменників за морфологічною будовою наведені в таблиці 3.

Таблиця 3.

Розділ латинізмів за морфологічною будовою

№	Назва групи	К-сть
1.	Прості іменники (однокореневі)	52
2.	Похідні іменники	1945
	2.1. утворені від інших іменників та дієслівних основ	704
	2.2. з напівпрефіксами	49
	2.3. з суфіксами	1189
	2.4. з напівсуфіксами	3
3.	Складені іменники	61
	3.1. з виключно латинських мовних елементів	17
	3.2. з виключно німецьких мовних елементів	15
	3.3. змішані складені слова	15
	а) з німецьким компонентом як основним словом і латинським – як означуваним	2
	б) з латинським компонентом як основним словом і німецьким – як означуваним	8
	в) зсуву словосполучень	2
	г) зсуви речень	2

Найбільше об'ємною виявилася група похідних іменників (1945 латинізмів, 94,6% усіх запозичень), найменш чисельною – простих (52 іменники, 2,5% усіх латинізмів). Розглянемо кожну групу запозичень детальніше.

1. Прості іменники. При утворенні іменників німецької мови простежуються дві протилежні тенденції: одна до синтезу, а інша до скорочення. Це узагальнення стосується також і словотвору латинських запозичень у німецькій мові. Оскільки німецькі слова є переважно багатоскладовими, можливість утворювати короткі слова дуже обмежена, як і в латинізмів. Тому кількість простих (кореневих) іменників виявилася найменшою.

2. Складні іменники. Німецька мова має особливу здатність утворювати складні слова, які є важливим засобом з точки зору мовної економії. Складне слово ущільнює в одному слові значення, яке повинно виражатися одним іменником та означенням або навіть групою слів чи обставинним реченням. Ця група слів у вибірці складає 2,9%. У роботі ми розрізняємо три підгрупи складних іменників:

1. Складні слова з виключно латинських мовних елементів (17 лексем, 30% складних слів). Сюди належать також ЛО, першим елементом яких є латинський числівник, наприклад: *das Bimetall, das Biquadrat, das Triset, das Trikompositum* та ін. (усього 7 ЛО).

2. Складні слова з виключно німецьких мовних елементів (15 ЛО, 25% усіх складних слів). Сюди відносимо запозичення, які не містять жодного латинського морфемного матеріалу. Тут йдеться про цілковите заміщення латинського мовного матеріалу через німецькі слова. Це кальки, які складаються із запозичення одного лексико-семантичного варіанту та поморфемного перекладу: *der Brennpunkt, das Handbuch, die Volkerwanderung, das Zahlwort* та ін.

3. Змішані складні слова (гібридні утворення), які складені із латинських, німецьких чи інших іншомовних складових частин і утворені за німецькими словотвірними правилами (27 ЛО, 45% складних слів). Змішані складені слова у нашій вибірці ми можемо поділити на три підкатегорії:

3.1. Складне слово з німецьким компонентом як стрижневим та латинським компонентом як означуваним словом (15 ЛО): *das Zypergras, die Solluxlampe, der Latierbaum, die Sorbinsaure*.

3.2. Складне слово з одним латинським компонентом як основним словом і одним німецьким компонентом як означуваним словом (2 ЛО): *das Sekretomotorium, der Gewissensbiss*.

3.3. Зсуви: а) зсуви словосполучень (8 випадків), зокрема: *der Paterfamilias, die Quintdezime, die Parabellum*; б) зсуви речень (2 випадки): *das Quiproquo, das Quidproquo*.

3.2.4. Похідні слова, які виявилися найбільшою групою слів (94,6% усіх латинізмів). Тут треба окремо розглянути випадки префіксації і утворення іменників за допомогою суфіксів.

Префіксація, тобто утворення іменників від інших іменників за допомогою передкореневих морфем, не знаходить широкого застосування у німецькій мові. Серед латинізмів немає жодного слова з префіксами, які приєднуються безпосередньо до іменних основ, тобто: *un-, miss-, ur-, erz-, ge-*.

Проте виділяється група ЛО, які утворилися за допомогою напівпрефіксів (прийменників-прислівників): *die Inkoordination, dddas Provitamin, der Prodekan*. Ця підгрупа складає 49 ЛО.

Серед суфіксів найбільш частотними є *-tion* (372 приклади): *die Annotation, die Generation*; *-e* (104): *die Amazone, die Muse*; *-um* (101): *das Faktum, das Serum*; *-tat* (79): *die Bonitat, die Kontinuitat*; *-ion* (75): *die Flexion, die Transfusion*; *-ium* (74): *das Imperium, das Stipendium*; *-ie* (73) *die Alegorie, die Komodie*; *-or* (68): *der Imitator, der Moderator*; *-el* (42): *der Artikel, die Parabel*; *-enz* (34): *die Audienz, die Kompetenz*; *-ur* (30): *die Architektur, die Diktatur*; *-er* (30): *der Araber, der Historiker, der Zuschauer*; *-ment* (24): *das Experiment, das Fundament, das Medikament* та інші, всього 1192 ЛО.

Таким чином, серед латинських запозичених виявилось найбільше похідних іменників, утворених за допомогою суфіксів (суфіксів імен людей та абстрактних назв).

Зі стилістичної точки зору ми класифікували латинізми за такими критеріями:

1) з точки зору історичної перспективи: а) застарілі слова (78 ЛО), наприклад: *die Abdikation, das Absolutorium, der Auskulturator, die Benignitat, die Clavis*; б) слова з актуальним значенням (1978 ЛО): *die Alimente, die Bibliothek, das Chaos, der Dezember, die Expedition, der Kommentar* та інші;

2) за ознакою наявності/відсутності в ЛО експресивно-емоційного забарвлення: а) експресивна лексика (24 ЛО): *der Horror, die Legion, das Monstrum, die Pest*; б) неекспресивна лексика (2032 ЛО): *das Komma, die Kultur, der November, das referat, der Philosoph* та інші;

3) з точки зору приналежності до різних стилістичних прошарків лексики: а) високий стиль (1268 ЛО): *die Pietat, die Urne, die Aura, die Elegie, der Flor*; б) нейтральний (749 ЛО): *der Juni, der Dezember, die Ferien*; в) низький (39 ЛО): *der Idiot, die Korruption, der Diktator* та інші;

4) за функціональною ознакою: а) загальноживані слова (788 ЛО); б) терміни (1221 ЛО): *das Debet, das Praputium*; в) професіоналізми (47 ЛО): *die Dekompression, die Immission* та інші.

5) з точки зору територіальної обмеженості (діалектизми) (15 ЛО): *der Advokat, der Donator, die Foundation, das Referendum, der Provisor, die Septima, die Sanitat, das Seminar* та інші.

Більша частина запозичених іменників з латини належить до високого (62%) та нейтрального стилю (36%). Серед ЛО мало діалектизмів (0,7%). Розподіл діалектизмів за територіальним поширенням подано у таблиці 4.

Таблиця 4.

Розподіл діалектизмів за територіальним поширенням

№	Територія поширення	К-сть	Діалектизми
1.	Швейцарія	5	<i>der Advokat, die Appellation, der Donator, die Foundation, das Referendum</i>
2.	Австрія	4	<i>die Inschrift, die Oktava, der Provisor, die Septima</i>
3.	Швейцарія і Австрія	4	<i>die Akklamation, der Araber, die Sanitat, das Seminar</i>
4.	Швейцарія і Пд. Німеччина	1	<i>das Quorum</i>
5.	Західна Німеччина	1	<i>der Viez</i>

Згідно таблиці 4, серед латинізмів зустрічається лише 15 діалектно забарвлених слів, при чому більшість з них є діалектизмами лише в одному з декількох ЛСВ, або є моносемічними.

Проведене дослідження показало, що найбільш об'ємною групою серед латинізмів виявилися терміни і професіоналізми. Далі слідує за спадом латинізми на позначення людей, дій, вчинків, процесів. Такий розподіл латинізмів на ЛСП відображає той факт, що латинська мова була і залишається термінологічною мовою науки, католицької церкви, права. Найменша кількість латинізмів зафіксована в ЛСП "Власні назви країн, місцевостей", "Форма" і "Час". Латинізми на позначення часу, незважаючи на свою нечисельність, часто вживаються в мовленні.

Розподіл термінологічної лексики за різними галузями знання показав, що найбільшою кількістю латинської термінології послуговуються медицина та фізіологія, професійна субмова освіти і виховання, лінгвістика та право, що пов'язане з роллю латини як "лінгви франка" у середньовіччі, коли переважна більшість наукових трактатів писалися та друкувалися на латині. Саме на Середні віки припадає становлення наукової термінології цих галузей наук.

Результати поділу іменників-латинізмів за морфологічною будовою вказують на те, що найбільше об'ємною є група похідних іменників (1945 латинізмів, 94,6% усіх запозичень), найменш чисельною – простих (52 іменники, 2,5% усіх латинізмів).

Найбільша частина запозичених іменників з латини належить до високого стилю (62% всіх проаналізованих слів) та нейтрального стилю (36%). Серед ЛО мало діалектизмів, у процентному відношенні до решти іменників становлять лише 0,7%. (15 діалектно забарвлених слів), при чому більшість з них є діалектизмами лише в одному з декількох ЛСВ, або є моносемічними.

Перспективним вважаємо дослідження латинізмів з точки зору їх типології (кальки, лексичні, семантичні, словотвірні та зворотні запозичення).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Nubling D., Damel A., Duke J., Szczepaniak R. Historische Sprachwissenschaft des Deutschen. Eine Einführung in die Prinzipien des Sprachwandels. – 2. Aufl. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2008. – 300 S.
2. Гухман М. М., Семенюк Н. Н. История немецкого языка IX-XV вв. – М.: Издательство "Наука", 1983. – С. 177-180.
3. Гухман М. М., Семенюк Н. Н., Бабенко Н. С. История немецкого языка XVI-XVIII вв. – М.: Наука, 1984. – С. 10-41.
4. Habermann M. Latein – "Muttersprache" Europas. Zum einfluss des Lateinischen auf den Wortschatz europaischer Sprachen In: Deutschunterricht. – Heft 3. – Stuttgart, 1999. – S. 25-37.
5. Бах А. История немецкого языка. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 344 с.
6. Duden. Deutsches Universalwörterbuch / Hrsg. von G. Drosdowski. – 2. Aufl. – Mannheim [u.a.]: Dudenverlag, 1989. – 1816 S.
7. Левицкий В. Статистическое изучение лексической семантики. – Київ: УМК ВО, 1989. – 155 с.

Матеріал надійшов до редакції 05.03. 2009 р.

Кийко С. В. Латинские заимствования в современном немецком языке.

В статье рассматриваются количественные и качественные характеристики латинских заимствований в современном немецком языке на материале толкового словаря Duden. С помощью количественного, компонентного, словообразовательного и стилистического анализа определяются лексико-семантические подклассы латинизмов, их частотные, морфологические и стилистические характеристики.

Kiyko S. V. Latin Loan Words in Modern German.

The article deals with the study of qualitative and quantitative features of Latin loan words in modern German based on the selection of the borrowed lexis from the Duden Dictionary. By the quantitative, component, wordbuilding and stylistic analysis the semantic fields of Latin borrowings, their frequency, and morphologic as well as stylistic peculiarities are established.